

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-1839/2019-03

Датум: 24.09.2019

Београд

На основу члана 14. став 3., члана 16. и члана 17. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04, 36/09), члана 5а. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, бр. 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 – др. Закон и 62/17.), члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07 и 95/10 и 99/14), члана 136. и 141. став 7. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16), а на основу захтева носиоца пројекта, Агенције за управљање лукама Београд, Немањина бр. 4, Министарство заштите животне средине, помоћник министра, Александар Весић по решењу о овлашћењу бр. 021-01-5/4/2017-01 од 11.12.2017. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Одређује се обим и садржај Студије о процени утицаја на животну средину пројекта изградње међународног путничког пристаништа на реци Дунав, на стационажи км 1173+140, на катастарким парцелама број 2402 и 2635 КО Земун, Градска општина Земун, Град Београд.

2. Обавеза Носиоца пројекта је да изради Студију о процени утицаја на животну средину предметног пројекта у складу са Правилником о садржини Студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, број 69/05) чл. од 2. до 10.

3. Обавеза Носиоца пројекта је да у Студији о процени утицаја на животну средину посебно прикаже могуће значајне утицаје пројекта на све аспекте животне средине (површинске и подземне воде, земљиште, ваздух, флора, фауна, пејзажно-визуелна деградација простора, стварање отпада, и ост.), укључујући и кумулативне утицаје.

Такђе, у Студији је неопходно приказати могуће промене у животној средини за време извођења пројекта, редовног рада и за случај удеса, као и процену, да ли су промене привременог или трајног карактера.

У опису пројекта, детаљно приказати функцију пристаништа, са информацијама о врсти бродова који пристају, дужини задржавања, фреквенцији саобраћаја.

У Студији треба приказати и врсту и количину горива које ће користити бродови, режим рада, у смислу рада или искључења мотора док су у пристаништу, да ли постоји потреба за испуштањем материја из брода или могућност да отпадне материје буду испуштене у воду док су у пристаништу.

4. Носилац пројекта дужан је да, у року од годину дана од дана коначности овог решења, поднесе захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја пројекта на животну средину из тачке 1. овог решења.

5. Уз Студију о процени утицаја на животну средину потребно је приложити све услове и сагласности других надлежних органа и организација у складу са посебним законом – локацијске услове, водне услове, услове Завода за заштиту споменика културе, услове Завода за заштиту природе Србије (ови услови су за поступак процене утицаја на животну средину обавезни у целини, а како нису део Локацијских услова по обједињеној процедури које је Носилац пројекта обезбедио, обавеза Носиоца пројекта је да за потребе израде Студије о процени утицаја предметног пројекта на животну средину прибави ове услове које надлежни Завод издаје у складу са чл. 9. Закона о заштити природе) и др.

6. У Студији о процени утицаја на животну средину дају се подаци о пројекту на основу којег је израђена Студија, као о подаци о законској регулативи која је коришћена при изради Студије.

Образложење

Носилац пројекта, Агенција за управљање лукама Београд, ул. Немањина бр. 4, дана 23.08.2019. године, поднео је Министарству заштите животне средине, захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта изградње међународног путничког пристаништа на реци Дунав, на стационажи км 1173+140, на катастарким парцелама број 2402 и 2636 КО Земун, Градска општина Земун, Град Београд.

Предметни пројект се налази на Листи пројеката за које је обавезна процена утицаја, Листа (I) – тачка 8, што је утврђено у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС” број 114/2008).

Уз захтев приложени су попуњени упитници за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину (део I и II), као и следеће колије, раније прибављених услова и мишљења од стране осталих надлежних органа:

1. Локацијски услови ROP-MSGI-6892-LOCA-6/2018, број 350-02-00054/2018-14 од 19.02.2018. године, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Београд;
2. Услови за пројектовање број 342-469/2017-02 од 29.05.2017. године, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе, Лучка капетанија Београд;
3. Услови број 11/44-1 од 23.05.2017. године, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Дирекција за водне путеве Београд;
4. Обавештење број 350-158/2017-2 од 16.05.2017. године, Агенција за управљање лукама;
5. Услови IV-05 број 344.5-84/2017 од 29.05.2017. године, Градска управа града Београда, Секретаријат за саобраћај, Сектор за привремени и планирани режим саобраћаја, Одељење за планску документацију;
6. Услови од 09.06.2017. године Завод за заштиту споменика културе града Београда;

7. Водни услови број 325-05-00423/2017-07 од 12.06.2017. године, Министарство пољопривреде и заштите животне средине Београд;
8. Услови број В-242/2017 од 23.05.2017. године, ЈКП “Београдски водовод и канализација” Београд;
9. Услови 09/8 број 217-200/2017 од 12.05.2017. године, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за ванредне ситуације у Београду;
10. Обавештење број 1669-4 од 07.06.2017. године, Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру Београд;
11. Услови број 7788 од 15.05.2017. године, Јавно комунално предузеће Градска чистоћа Београд;
12. Услови број 13809/1 од 06.06.2017. године, ЈКП “Зеленило-Београд”;
13. Технички услови број Т-1916 од 16.05.2017. године, ЈКГ, Јавно осветљење Београд;
14. Графички прилози.

Поступајући по предметном захтеву, сагласно члану 14. став 1. и члану 29. Закона о процени утицаја на животну средину, обавештени су заинтересовани органи, организације и заинтересована јавност ради добијања мишљења на поднети захтев – оглас објављен у дневном листу „Вечерње новости”, дана 28.08.2019. године, као и на службеном сајту министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.

На поднети захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину, достављени су коментари од стране Иницијативе грађана „Сачувајмо Гардош и Земун” од 11.09.2019. године, Весне Цветановић из Земуна, од 12.09.2019. године и Мишљење Завода за заштиту природе Србије, од 17.09.2019. године (У Одељењу за процене утицаја на животну средину од 23.09.2019. године.)

Примедбе Иницијативе грађана „Сачувајмо Гардош и Земун” су следеће:

- Недостају подаци о утицају, не радова, већ рада пристаништа на животну средину. Осим техничког описа пројекта, у потпуности су изостављени подаци о функцији пристаништа, па тако нема информација о врсти бродова који пристају, дужини задржавања, фреквенцији саобраћаја. Недостају подаци с врсти и количини горива које користе бродови, о томе да ли ће бродови моћи да се прикључе на пристаништу или ће мотори радити све време док су у пристаништу, да ли постоји могућност да отпадне материја буду испуштене у воду док су бродови у пристаништу.
- Нису приказане процене количина очекиваних отпадних материја, врсте и количине загађивача који су резултат редовног рада пројекта, у складу са Правилником о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину. Исти је недостатак евидентан и у другим деловима Студије, па је тако у поглављу 4.4. наведено да је у зони пројекта присутно значајно загађење NO₂, а да ће приступ бродова условити повећану концентрацију “издувних гасова”.

- Недостаје приказ алтернатива које је носилац пројекта разматрао. Информација да носилац пројекта није разматрао ниједну алтернативу локацији и технологији пројекта је искључиво доказ да носилац пројекта није посвећен стварној процени утицаја пројекта на животну средину, а свакако није у складу са прописима који уређују процедуру процене утицаја на животну средину. Штавише, у поглављу су нетачно изнети подаци да у "непосредном и ширем окружењу пројекта нема историјских, културних, јавних и других објеката и садржаја који би могли бити угрожени радом пројекта". У непосредној близини је културно историјски споменик "Стара Капетанија", под заштитом Завода за заштиту споменика културе Града Београда, основна школа "Лазар Саватић", где деца која иду у школу могу бити угрожена повећаним саобраћајем ради прихватања туриста са бродова, буком, вибрацијама и осталим извесним загађењем, и цело подручје је "Старо градско језгро Земун", заштићено законом. Нетачан је и податак о власништву над земљиштем.
- Недостају подаци о томе да се предметно подручје налази у границама подручја посебног еколошког значаја "Ушће Саве у Дунав" и подручја важног подручја за птице (Important Bird Area) RS017IBA, као и подаци о конкретним врстама које живе у предметном подручју а које могу бити угрожене пројектом. Недостаје информација да радови на изградњи обалоутврде нису легализовани, што значи да је тешко извршити даљу процену тога да ли радови на изградњи пристаништа могу угрозити обалоутврду тј. систем одбране од поплава, осим уколико се тај аспект детаљно не обради у овој Студији. Недостаје објашњење графикана који би наводно требало да приказују климатске карактеристике локације. Недостаје податак да се подручје налази у обухвату заштићене визуре Земун - Гардош.
- Недостају подаци о могућим утицајима на животну средину са аспекта коришћења природних ресурса током рада пристаништа, бродског и путничког саобраћаја, већ је дато објашњење само за период изградње.
- Недостају подаци о томе да су радови на изградњи пристаништа већ започети. Наиме, радови на изградњи пристаништа започети су у јуну 2018. године. Поред шипова, започети су радови и на постављању платформи. Радови су се изводили на основу грађевинске дозволе 351-02-00165/2018-07 од 20.11.2018. године, а без одобрене пријаве радова (допис Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре бр. 351-06-00431/2019-07, од 08.08.2019. године). Потом је изменом грађевинске дозволе од 26.08.2019 бр. 351-02-00254/2019-07 извршена измена којом се радови на побадању шипова у реку (металних, пуњених бетоном) представљају као припремни, (а у самој Студији у опису пројекта се наводи да су припремни радови једна ставка а друга радови на побадању шипова), и дозвољава пријава тих радова као припремних, а при том су локацијски услови истекли, прошао је рок од годину дана колико важе, а тек потом је извршена пријава ових радова 29.8.2019. Све време на реци се изводе радови тешким машинама, дизалицама, које производе велику буку која се чује у целом доњем Земуноу, и уз непријатне мирисе који долазе од сагоревања нафтних деривата које ове машине користе, прашину, вибрације и сл. У тачки 5.3. наводи се да највећи импакт на животну средину се може очекивати при реализацији пројекта - градњи пристаништа, при "форсираном раду" разни наведени видови загађења могу досећи и прекорачење граничних вредности, као и што визуелно деградирају локацију.
- Услови Лучке капетаније 342-469/2017-02 од 29.05.2017. године не односе се на локацију пројекта већ на стационажу ркм 1173+150км. Већина услова јавних предузећа и организација није потписана (дигитално или физички) од стране овлашћеног лица, па се не може са сигурношћу утврдити аутентичност услова.
- Недостаје визуелни 3Д приказ и изгледи пристаништа.

- Радном тиму недостаје инжењер архитектонско-грађевинске струке, речног саобраћаја и биолсг. без којих се не може сматрати да је мултидисциплинарни тим састављен у складу са чланом 19. Закона о процени утицаја на животну средину.
- У тачки 4.3. наводи се да изградња пристаништа и сам објекат не захтева багеровање реке, што сматрају нетачним и добијене су информације да је неопходно да се багерује речно дно константно.
- У тачки 2.3 захтева се пристајање бродова узводно, што значи да неће моћи да се једри, плови и користи тај део Дунава за активности које грађани имају, пловидбу, спорт, рекреацију и сл. Потребно је испитати утицај градње и коришћења пристаништа на здравље и задовољство грађана, с обзиром на смањење простора и њихових могућности за коришћење реке за њихове досадашње активности. Такође, то ће значајно изменити поглед на реку, и са једне и друге обале, који је најлепши на Дунаву.
- У тачки 2.5 није размотрен негативан утицај на животну средину у случају акцидента. Мора се размотрити и овај аспект уз квантификацију утицаја, с обзиром на близину насеља и могућ неповратан негативан утицај на реку, флору и фауну реке, Великог ратног острва као и Ушћа Саве у Дунав, становништво Земуна као и других насеља у наставку тока Дунава.
- У тачки 5.0. - трећи пасус, инсистира се на стриктном поступању свих надлезних институција везаним за њихов делокруг рада на пристаништу, дакле ако је потребно константно праћење и мерење загађења и других утицаја на животну средину, мора се тачно предвидети по свим ставкама и у току градње и рада пристаништа као и у случају акцидента, колико то може бити квантификовано па потом одлучивати о укупном утицају на животну средину.
- Захтева се од Министарства заштите животне средине да обави поступке из своје надлежности и заустави радове на градњи пристаништа, док се процедура око ове Студије не заврши, односно да овај захтев за процену одбаци и тек по заустављању радова покрене Захтев за процену утицаја пројекта на животну средину.

Весна Цветановић из Земуна, је указала да је изградња пристаништа већ увелико у току, почела је у јуну месецу, без пријаве радова, полагањем првих шипова, о чему су и медији обавештавали. Цело лето раде дизалице, осећа се непријатан мирис, види дим, чује несносна бука у целом Земуну, диже прашина и ружи град и поглед на реку и са обала и са Лида. Крајем августа инвеститор подноси измену грађевинске дозволе, којом тражи да се извођење радова на постављању шипова прогласи припремним, то му се одобрава и врши пријаву радова. Овај захтев за процену утицаја на животну средину је требало покренути пре извођења радова и пре трошења државног новца на овакав капиталан пројекат, као и пре загађења изазваног радовима. У свом тренутку, неприхватљиво је радити захтев и Студију, односно потребно је да се прекину радови док се не заврши Студија.

- У самој Студији, тј. захтеву треба акценат ставити на предвиђање утицаја на животну средину, у случају могућег акцидента, који се наводи као једини могућ негативан утицај на животну средину у самој Студији. С обзиром да је у питању близина Великог ратног острва, Ушћа Саве у Дунав, насеља низводно од Ушћа, као и самог Земуна, заштићеног законом "Старог језгра Земуна", културно историјског споменика "Стара Капетанија", као и близине основне школе "Лазар Саватић", великог броја шетача, посетилаца Кеја, пијаци, разних манифестација, потребно је одредити утицај који могући акцидент може да има неповратно на ове вредности. Такође, у Студији треба навести све ове културно историјске споменике, јавне институције, јер у Студији пише да их нема.

- Такође, у захтеву је прописана обавеза за стриктним поштовањем прописа и радом надлежних институција, па је потребно навести и које су све то институције, шта је чија надлежност, и које су све то вредности и утицаји који морају да се прате. Напомиње да је Удружење лађара истакло питање небезбедности на рекама, нарочито на Дунаву, и да не постоји служба којој се могу обратити у случају несреће. Не би се требало у Студији ослањати на рад институција него реално и објективно предвидети и квантификовати све могуће утицаје на животну средину, и на основу тога одмерити одлуку о Студији и пројекту градње пристаништа.
- Указала је и на одређене несреће које су се десиле на Дунаву у скорије време као нпр када је погинуо познати репер приликом вожње кајта, што указује да је боравак на реци небезбедан, да нема служби које се баве безбедношћу нити регулишу саобраћај и рекреацију, и да чамци немају где да пристану.
- У Студији је потребно детаљно нагласити колику буку праве бродови док раде, да ли им раде мотори док су у пристаништу, колика је фреквенција пристајња, колику светлост ноћу праве, колико вибрација, дима, и осталог загађења.
- Такође, фреквенција саобраћаја који прихвата туристе са бродова треба навести, буку и загађење који та моторна возила изазивају, могуће проблеме у саобраћајном хаосу, и нарочито утицај на школску децу, која иду у школу у непосредној близини, и остале грађане, штетаче итд.
- У Студији треба навести шта ће и које промене пројекат изградње пристаништа, сам рад пристаништа и наведени услов да се крузери паркирају узводно, практично да праве окрет на реци, изазвати, колико ће смањити могућност грађана да се баве активностима на реци, вожњом чамаца, спортом активно и рекреативно, а самим тим и задовољство и утицати на здравље становништва.
- У случају да се појави потреба и дође до багеровања реке, да ли то значи да аутоматски мора да се заустави коришћење пристаништа, јер у Студији је наведено да багеровање није потребно? **Није извршена процена у студији багеровања реке због коришћења и изградње пристаништа.**

У вези изнетих коментара и примедби Иницијативе грађана „Сачувајмо Гардош и Земун” и Весне Цветановић из Земуна, Министарство заштите животне средине сматра да се предметни захтев не може одбацити, јер садржи елементе прописане чланом 12. Закона о процени утицаја на животну средину и Правилником о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину. Контрола и надзор над извођењем радова је у делокругу рада надлежних инспекцијских органа, који треба да утврде да ли се затечени радови изводе у складу са прибављеним дозволама и сагласностима и у складу са налазом, предузимају мере из своје надлежности. Већина коментара је прихваћена и садржана у тачкама 3., 4. и 5. диспозитива решења, а односи се на следеће:

- Носилац пројекта је у обавези да прибави услова заштите природе издатих од стране Завода за заштиту природе Србије, јер су ови услови за поступак процене утицаја на животну средину обавезни у целини (Мишљење Завода за заштиту природе Србије, од 17.09.2019. године). Такође, неопходно је обрадити кумулативне утицаје на животну средину предметног пројекта и пројекта за надвишење обалоутврде на Дунаву, од

Бранковог места до клуба Радецки у Земуну, што укључује и визуелно пејзажне измене локалитета.

- У Студији о процени утицаја на животну средину носилац пројекта је у обавези да веродостојно опише непосредно и шире окружење пројекта у смислу приказа удаљености од историјских, културних, јавних и других објеката и садржаја који би могли бити угрожени радом пројекта. У посебном поглављу мора се описати аспект коришћења природних ресурса у периоду изградње као и током рада пристаништа, односно одвијања бродског и путничког саобраћаја. Ово се такође односи и на багеровање речног наноса из корита Дунава.
- У складу са чланом 19. Закона о процени утицаја на животну средину, Студију о процени утицаја на животну средину израђује мултидисциплинарни тим и узевши у обзир сложеност и карактеристике пројекта, препоручује се ангажовање стручњака биолошке и архитектонске грађевинске струке, као и стручњака за речни саобраћај.
- У Студији о процени утицаја на животну средину, у посебном поглављу мора се описати могућност досадашњег коришћења тог дела Дунава у спортско - рекреативне сврхе. Потребно је обрадити утицај градње и коришћења пристаништа на здравље и задовољство грађана, с обзиром на планирано смањење простора, па самим тим и њихове могућности за коришћење реке за њихове досадашње активности.
- У Студији о процени утицаја на животну средину, у посебном поглављу мора се размотрити негативан утицај на животну средину у случају акцидента. То подразумева квантификацију штетног утицаја на све аспекте животне средине а узевши у обзир близину насеља и могућ неповратан негативан утицај на реку, флору и фауну реке, Велико ратно острво као и Ушће Саве у Дунав, становништво Земунa као и других насеља у наставку тока Дунава.
- У Студији о процени утицаја на животну средину, у посебном поглављу – мониторинг, морају се прописати мере у вези константног праћења и мерења загађења и других утицаја на животну средину, у току градње пристаништа, у току његовог рада и у случају акцидента.
- Захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину је почетак процедуре, у којем се износе само основне информације о пројекту, потенцијалним негативним утицајима и техничким мерама заштите. У складу са чланом 14. Закона о процени утицаја на животну средину, Министарство заштите животне средине је предузело све радње које се тичу процедуре обавештавања јавности, заинтересованих органа и заинтересоване јавности, држећи се рокова који су у члану 14. прописани. У следећој фази, израђена Студија о процени утицаја на животну средину мора да садржи детаљно описан начин рада будућег пристаништа, а на основу израђене и верификоване пројектне документације, са детаљно описаним карактером свих могућих негативних утицаја на чиниоце животне средине, детаљно приказаним мерама за спречавање и ублажавање негативног утицаја на животну средину са организационо техничким решењима заштите свих аспеката животне средине. У тачки 3. диспозитива решења Министарство заштите животне средине је наложило носиоцу пројекта да изради Студију која ће да сагледа све аспекте утицаја планираног пројекта у ближем и даљем окружењу, затим опише кумулативни утицај обзиром на планирани пројекат надвишења обалоутврде, као и да дефинише организационе и техничке мере заштите животне средине, са посебним акцентом на заштиту површинских и подземних вода, земљишта, ваздуха, флоре и фауне (посебно заштићених врста и строго заштићених врста), пејзажно-визуелну деградацију простора, и могућност традиционалног бављења спортско рекреативним активностима на том делу Дунава, утицај на туристичке објекте у окружењу и остало. У складу са члановим 20., 21., 22, 23., 24. и 25. Закона о процени утицаја на животну средину и Правилником о поступку јавног увида, презентацији

и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/2005). Министарство заштите животне средине је у обавези предузимања свих радњи које се тичу процедуре обавештавања јавности, заинтересованих органа/организација и заинтересоване јавности, у складу са рсковима који су у поменутиим члановима закона прописани.

На основу чланова 14. став 3., 17. и 28. Закона о процени утицаја на животну средину, као и на основу чланова 1. до 10. Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину, утврђен је обим и садржај за ажурирање предметне Студије.

У вези изложеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Поука о правном леку: Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије, путем овог органа, у року од 15. дана од дана пријема решења, односно од дана обавештавања заинтересоване јавности о донетом решењу.

Доставити:

- Носиоцу пројекта
- заинтересованој грађанки, Весни Цветановић
- Иницијативи грађана „Сачувајмо Земун и Гардош“
- Заводу за заштиту природе Србије
- Архиви